

[ART](#) | GALERIES

La Garriga modernista

Aquest cap de setmana s'han celebrat per vuitè any consecutiu les Jornades Modernistes de La Garriga.

— Irene del Val
Estudis literaris
[@irenedelVal](#)

07/10/2019

Aquest cap de setmana s'han celebrat per vuitè any consecutiu les [Jornades Modernistes de La Garriga](#). Aquest municipi del Vallès Oriental és un dels punts amb màxima expressió del modernisme català. Irene del Val ens en fa la crònica a Núvol.

Se'ns obren les portes de la Casa Raspall i quedem bocabadats davant una multitud vestida amb magnífiques robes d'època. Però fem un flashback per entendre'ns. A finals del segle XIX Barcelona esdevé una ciutat industrial. L'aire es contamina. La població augmenta amb la gent del camp que va a treballar a les fàbriques i el clavegueram no pot gestionar els residus. Davant les epidèmies de còlera les autoritats sanitàries aconsellen a les famílies que poden permetre-s'ho anar a fer salut, anar a estiuajar a zones on es respiri aire pur. La Garriga es converteix en una de les destinacions privilegiades de la burgesia barcelonina gràcies a les seves aigües termals i la seva ubicació, prou a prop de Barcelona per arribar-hi amb

ferrocarril. Aquests burgesos que venen durant els mesos d'estiueig es fan construir les torres segons la moda del moment, eclèctica, modernista i noucentista.

Meritxell Catalan Baldich, regidora de Patrimoni i Turisme, inauaugura les Jornades reivindicant que juntament al patrimoni físic de les torres modernistes, al poble ha quedat un important patrimoni de pensament. Són unes jornades lúdiques però amb un fort pòsit cultural. De manera similar l'alcaldesa **Dolors Castellà Puig** reivindica juntament amb els menestrals, les minyones i les sufragistes modernistes de l'1 d'octubre de 1931. Darrere les festuoses reunions socials de la burgesia hi havia una classe obrera que feia possible l'estiueig.

Continuem la visita a la Casa Raspall, on el guitarrista **Marcos Lopetegi** amenitza la vetllada amb versions d'òpera a la manera de l'època. Un convincent senyor **Manuel Raspall** fa d'amfitrió de la cloenda del Taller de Costura Modernista, que des de fa quatre anys es fa a la mateixa casa Raspall, propietat de l'Ajuntament, els divendres de 17h a 21h. Raspall ens serveix una copa de cava i tornem a casa amb una espurna d'alegria.

L'arquitecte **Lluís Cuspinera** ens ha parlat de més de trenta cases modernistes i noucentistes del municipi però a qui més coneixem és a Manuel Raspall. Seria bo presentar una mica aquest arquitecte barceloní, deixeble de Domènech i Muntaner i Puig i Cadafalch. Quan pensem en el Modernisme sempre ens ve al cap Gaudí. Raspall representa per al Vallès Oriental el mateix que Gaudí a Barcelona. Va ser l'arquitecte municipal de La Garriga, Cardedeu, l'Ametlla del Vallès, Granollers, Caldes de Montbui i Montmeló. Tot i que va ser especialment prolífic al Vallès Oriental, els seus edificis més coneguts, la plaça de toros La Monumental i el teatre El Molino, són a Barcelona.

A la visita guiada "Del Modernisme al Noucentisme" vam poder apreciar les diferències entre els estils eclèctic, modernista i noucentista. Quan Raspall acaba la carrera d'arquitectura l'any 1906 el Modernisme ja comença a ser impugnat pel Noucentisme. Però Raspall, deixeble de Domènech i Muntaner i amb Gaudí com a

referent, fa cases sobretot d'estil modernista fins a l'any 1915. Observem com en els anys posteriors la decoració de les façanes va disminuint, les formes inspirades en les sinuositats de la natura es van simplificant en formes geomètriques i estructures més clàssiques, pròpies del Noucentisme.

Tornem altra vegada a la Casa Raspall, antigament coneguda com a "casa Mallol de la plaça", una construcció d'estil gòtic propietat de la família materna de l'arquitecte, que és justament la seva primera construcció. Raspall la va enderrocar per posar a prova les seves habilitats tècniques.

Sortim de la casa i prenem un got d'aigua del pisolabis que ens ofereixen a la plaça de Santa Isabel, amenitzat per un concert de pianola. Voltem pel carrer dels Banys, ple de paradetes amb menjar i objectes inspirats en aquesta època de finals-principis de segle. Uns ferrers modelen les eines al foc. A la plaça Can Dachs grans i menuts miren bocabadats l'espectacle Carilló, de la companyia Cia. La tal. Al Passeig passa un carruatge que està fent un recorregut modernista.

Diumenge al matí ens reunim al jardí de l'esplèndida Casa Colom per escoltar el recital poètic que fan la **Paula Castellsagué** i l'**Albert Benzekry**, amb el psicodèlic acompanyament musical del guitarrista underground "**el Panotxa**". Al vespre la plaça Can Dachs es converteix en un circ i veiem com una noia s'enfila ben amunt en un truc de l'espectacle de circ Josafat, guanyador del Gran Premi BBVA de circ 2018.

De la donna angelicata a la femme fatale

Deixem el bullici enrere per entrar a la Fundació Maurí del carrer Cardedeu. La doctora en filologia catalana **Margarita Casacuberta**, professora de literatura a la universitat de Girona parlarà de "les imatges literàries de la dona en l'època del modernisme, des dels "ídols de perversitat" a *La fabricant* de Dolors Monserdà. La *femme fatale*, contraposada a la *donna angelicata*, seria la dona culta i lectora que els artistes masculins de l'època modernista com **Santiago Rusiñol** i **Eugeni d'Ors** temen. Construeixen els estereotips d'aquesta dona com un ídol de perversitat, una amenaça al control que exercia l'home en la societat. Casacuberta llegeix fragments d'obres de Rusiñol: *Monòleg Feminista* (1903), *La poetessa* (1905), *La lletja* (1905),

que parla d'una dona que fa coses pròpies dels homes. A *L'Exèrcit de l'Aquarella* (1909) Rusiñol pràcticament insulta les angleses que retraten l'Alhambra. La dona bella és la dèbil o malalta, la que no molesta i es mou poc. Oposant-se a aquests estereotips apareixen autores com **Caterina Albert i Paradís (Víctor Català)** amb *La Infanticida* (1898) o com **Dolors Monserdà Macià** amb *La Fabricanta* (1904), una dona forta però que encara vol quedar bé. **Carme Karr** per la seva banda reacciona a la Galeria de les dones hermoses d'Eugeni d'Ors enviant-li una carta elegant que desafia les idees de l'escriptor. "Depèn de nosaltres si volem que imatges com aquestes continuïn tenint validesa o si les podem revertir definitivament", conclou Casacuberta.

Al llarg del cap de setmana vam poder gaudir de visites guiades, actuacions teatrals, diverses xerrades i molta animació popular. Amb més de vint activitats programades i diversos espais on fer tallers, va ser un luxe recular en el temps i submergir-nos en la vida de principis del segle XX, tot imaginant com era el bullici que animava el poble durant aquests mesos d'estiueig en què convivia les classes populars i la burgesia barcelonina, abans que la Guerra Civil acabés amb la festa.

Al portal [Barcelona és molt +](#) de La Diputació de Barcelona podreu trobar el calendari oficial de les festes modernistes que es celebren anualment. A part de La Garriga trobareu festes modernistes a Barcelona, Cerdanyola del Vallès, Terrassa, l'Ametlla del Vallès, Canet de Mar, Cardedeu i Santa Coloma de Cervelló.